

створення реальних, повноцінних ринкових умов, що дадуть змогу особам повною мірою реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність та створюватимуть атмосферу підтримки підприємництва як найпоширенішого та найприбутковішого виду діяльності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР – У редакції від 06.10.2013 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV – У редакції від 11.10.2013 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – N 18./ N 19-20./ N 21-22./ – Ст. 144.
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV – У редакції від 11.10.2013 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – NN 40–44. – Ст. 356.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV – в редакції від 11.08.2013 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – N 31-32. – Ст. 263.
5. Гонтаренко Н. Проблемні аспекти вирішення господарських спорів в Україні / Н. Гонтаренко // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 12. – С. 24–27.

Погребська П.В.,

студентка гр. БП-1-16

факультету підприємництва та права

Київський національний університет технологій та дизайну

Науковий керівник: професор А.Ю.Олійник.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ, ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження є дуже значною, адже довгий час суспільство з того чи іншого приводу звертається до проблеми права на життя. Законодавче закріплення права на життя в переважній більшості країн світу не розв'язало багатьох проблемних питань. Ще досі є суперечки щодо проблем евтаназії, смертної кари, самогубства, аборт-

тів. Ці характерні питання характерні як для країн із розвинутою демократією, так і для країн із демократією, що розвивається.

Мета і завдання. Метою дослідження є комплексний аналіз теоретичних та практичних питань щодо реалізації конституційного права на життя людини і громадянина та його забезпечення в Україні з метою розробки науково обґрунтованих пропозицій, рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства у сфері охорони та захисту даного права.

Об'єктом дослідження є система закономірностей, зв'язків та відносин між державою та особою, які виникають у сфері реалізації громадянських конституційних прав.

Предметом дослідження є правове регулювання конституційного права на життя людини і громадянина та діяльність державних органів по забезпеченню його реалізації.

Наукова новизна дослідження полягає у спробі вперше в умовах існування незалежної України провести комплексне наукове дослідження головного, фундаментального конституційного права – права людини на життя, що є передумовою всіх прав.

Результати дослідження. Життя людини в будь-якому розвинутому, цивілізованому суспільстві є найвищою цінністю. Спектр можливостей правової охорони життя і, перш за все, права на життя - один із суттєвих показників демократичної держави. Право на життя, зафіксовані в міжнародних правових актах, зокрема в Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про громадські та політичні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції про права дитини, а також у більшості конституцій країн світу, включаючи конституцію України.

Право людини на життя – це закріплена нормами міжнародно-правових актів та внутрішнього законодавства можливість певної поведінки людини, спрямованої на забезпечення недоторканості свого життя з боку інших осіб та свободи розпорядження ним [6, с. 130].

У сучасному розумінні право на життя – це особисте немайнового природне право кожної людини на власне життя, яке виникає при народженні. Природне право на життя будь-якої людини здійснюється на свій розсуд, однак активне життя може відбуватися лише між народженням і смертю шляхом реалізації своїх прав і обов'язків. Абсолютне особисте право на життя містить в собі майбутнє право на відтворення і безкі- нечне продовження життя нащадків [5, с. 102-103].

Конституція України визнає життя людини однією з найвищих соціальних цінностей Української держави, що стало свідченням належної суспільної оцінки особистих немайнових прав фізичної особи та спрямованості суспільного розвитку на всебічне забезпечення прав і свобод людини [1, ст. 3].

У Конституції України вперше в історії української держави на законодавчому рівні була закріплена норма, яка проголосила право кожної людини на життя. За статтею 27 Конституції України проголошується, що кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань [1, ст. 27].

Якщо говорити про механізм реалізації права на життя, то він має двоякий характер: з одного боку, він включає сукупність прямо не заборонених законом діянь людини з реалізації даного права, а з іншого – це діяльність відповідних державних органів та їх посадових осіб, яка суворо регламентована нормами права і покликана забезпечити людині та громадянину належні умови для реалізації зазначеного права. Тобто механізм реалізації права на життя – це певний процес, що створює необхідні умови для здійснення цього права [2, с.99].

Одна з найважливіших гарантій безперешкодної реалізації права на життя передбачає проведення державою миролюбної зовнішньої політики, що виключає війни та конфлікти. Ряд країн проголосили у своїх конституційних актах відмову від війни, а також від застосування військової сили як засобу вирішення міжнародних спорів [4, с.31]. Як впливає із закону від 6 грудня 1991 року «Про Збройні Сили України», останні призначені захищати народ України від збройних нападів. Звичайно, під час застосування військової зброї порушується право на життя багатьох людей. Згідно з підрахунками спеціалістів, за 6 тисяч років історії людського суспільства на Землі відбулося близько 15 тисяч воєн, які забрали життя майже 4 мільярдів чоловік [3, с.39].

Одним з аспектів права на життя є питання про застосування державою смертної кари. Дискусії щодо цього питання носять системний та тривалий характер. Це пояснюється тим, що смертна кара застосовується на протязі тривалого часу існування людського суспільства, а питання про її скасування як виду покарання гостро постало лише після легалізації на рівні конституційних положень вчення про природне право людини на життя. В Україні смертна кара була відмінена в 2001 році.

Ще одним проблемним питанням права на життя є можливість проведення абортів. В Україні проведення абортів не заборонено, проте виставляється ряд обмежень.

Але, незважаючи на це в нашій державі щорічно їх проводиться близько 800 тисяч. На думку О.В. Малишева, необхідно встановити більш суворі обмеження і дозволити проведення абортів лише за медичними показниками [4, с.33-34].

В науковій літературі та пресі часто обговорюються питання про право на смерть. В дискусіях стикаються дві протилежні позиції, що визначають з одного боку, необмеженість свободи особистості у вирішенні цих питань, а з іншого її повну підпорядкованість суспільним та державним інтересам. У Нідерландах після тривалої дискусії в законодавство офіційно внесено дозвіл пасивної евтаназії. В Англії, навпроти, прийняли закон про безумовну заборону евтаназії в медичній практиці. Евтаназія заборонена і в Україні [3, с. 40].

Висновок.

Людське життя – неповторне й унікальне. Не існує такої духовної чи матеріальної мети, заради якої можна було б пожертвувати життям бодай однієї людини. Це суперечить нормам загальнолюдської цивілізованості та моралі, міжнародного права і національного законодавства більшості країн світу, включаючи й Україну. Право на життя є найважливішим правом людини, без нього втрачають усілякий сенс інші її права – на свободу, на здоров'я, на власність, на безпеку, на опір гнобленню.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України 1996. – 1996 р., №30, стаття 141.
2. Домбровська О. Забезпечення реалізації суб'єктивного права на життя людини: (теоретико-правовий аспект) / О. Домбровська // Підприємство, господарство і право. 2003. №3. С. 98-101
3. Домбровська О. Зміст конституційного права на життя людини та громадянина / О. Домбровська // Право України. 2002. №5. С.37-41.
4. Малишев О.В. Право людини на життя: конституційно-правовий аспект / О.В. Малишев // Економіка. Фінанси. Право. 2005. №3. С.30-34.
5. Мацегорін О.І. Цивільно-правова природа права на життя / О.І. Мацегорін // Часопис Київського університету права. 2008. №1. С.101-106.
6. Пазанюк А.С. Права та свободи людини і громадянина: навчальний посібник / А. С. Пазанюк. – К.: Академвидав, 2010. – 176 с.